

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

CERQUEM LA PAU

SORTIT el Bon Jesús del sepulcre, un diumenge, hora-baixa, ben tencades ses portes de la casa ahont s' eran replagats els deixebles, per po dels juheus s' els presentá son Mestre, y, mostrant-los ses mans los digué: *la pau sia amb vltros*. ¡Quina sorpresa y alegría per ells! ¡Que de molt volia dir aqueixa paraula misteriosa: *la pau*! Perque feya ja coranta centuries que 'ls homos havían perdut sa pau, y be s' afanyavan, pero de bades, per trobarle..... tant y tant la anyoravan. Nasqué el Salvador y ja els ángels, revoltetjant per demunt se coveta de Bethlem, l' anunciaren als homos de bona voluntat; y més tart, duita á tot compliment s' obra gran de l' humana Redempció, Cristo torná á n' el mon sa pau suspirada. Per axo ningú més qu' Ell poria dirigirlos aquell' hora-baixa, semblant escomesa. Es pecat primer havia duyt la discordia entre Deu y els homos, y Cristo, ab la seua sanch, la destrui, fentse Ell mateix la nostra pau. Y si el Salvador dugué la pau á demunt la terra ¿com es que molts, á costa de mil afanyes, la cercan, y, molt lluny de trobarla, sa seua vida no es més qu' un textit de penes y amargures? La rahó es ben clara: la cercan allá ahont no hi es: en les riqueses, honors y plers del mon, que, en lloch de donarla la roban. Vat' aquí s' engany en que viuen molts que nasqueren per gosar de pau y no troban en sa vida més que desconhort y llágrimes. Es nostro cor fonch fet per Deu, y, fora de Deu, jamay trobará pau. Tendem riqueses, honres y benestar, pero no tendrem aquella pau que pot omplir es cor y deixar-lo content y satisfet. ¡Ay! y si colcú la cerca en so pecat ¡pobre d' ell! ¡que 'n trobará de fel y d' espines que li destroçerán es cor y lo abeurarán d' amargor! Perque escrit está que no hi pot haver pau p' els qui fugen de Deu. ¿Volem la pau? Fugiguem d' es pecat y tornem á Cristo, qu' ell no-més la mos pot donar. Recordem els anys venturosos de la nostra infantesa, quant la gracia divina reynava de ple dins els nostros cors innocents. ¡Què ho eran d' alegres y ditxosos! Però, vengué un día, de trista recordansa, el pecat entrá, á veles desplegadas, á fer estatje dins la

nostra ánima, y despuyantmos de s'innocència y de sa gracia, mos robá també el prehuat tresor de sa pau. Esperavam, malanats, que ses passions, una volta satisfetes, mos tornarian la pau; mes les passions son traidores y esclavisan, quant després de mil afalagadores promeses han tocat á sa porta des cor y s' han ensenyorit d' ell. ¿Qui no ho sab per trista experiència? ¿Volem, de veres, la pau qu' un día perderem? Deixèm, per sempre es pecat y tornem als bons camins, y, trobant á Cristo, Ell mos retornará aquella pau qu' un día perderem en lo naufrag de la culpa. Plourán, tal vegada, demunt noltros, els contratemps de sa vida; mourán gran avalot els inimichs de la nostra felicitat; les passions més vils, mos mourán guerra á mort, però si mos feym forts en so nostro propòsit y no deixam els brassos de Deu, mirarem impertubables la successió dels acontexaments humans, y, en mitx de ses més desfetes tempestats de la vida, sentirem, á tot' hora, la dolçura de sa seua gracia y la pau verdadera qu' ella mos farà sentí no sofrirá minves de cap casta. Talment com les aigos des fons de la má que no 's mouen, mentres ses de demunt s' aixecan imponents y s' encalsan unes á les altres, moguent molt de renou, axí el just no 's cuida ni s' en adona de lo que passa al seu entorn, perque gosa en Deu d' una pau que res perturba. Cerquem, idò, la verdadera pau, que no 's troba més que en Cristo, y, per derivació llegítima d' aquest bé, reinará entre noltros la pau tan desitjada com mal cercada, per camins que no duhen més que desordre y discordia dins les families y dins els pobles; convertint els homos en feres, fentlos oblidar de que son germans y fiys d' una metexa sanch redemptora.

Cosí 'N TEM.

SANTS Y FESTES

DE LA PRESENT SETMANA

- Dia 23. Dilluns.—S. Jordi, mr.
- Dia 24. Dimars.—S. Fidel, caputxi.
- Dia 25. Dimecres.—S. March, evangelista.
- Dia 26. Dijous.—S. Marcell, papa y mr.
- Dia 27. Divenres.—S. Anastassi, papa.
- Dia 28. Dissapte.—S. Prudenci, bisbe.
- Dia 29. ✠ Diumenge. La Divina Pastora de les ánimes Maria Santíssima.

A SANT FRANCESCH DE PAULA

Puys que Deu n' ha fet de vos
un bell sol de caritat
siau nostron advocat
Francesch de Paula gloriós.

En Paula, ciutat ditxosa,
fonch lo vostro naxement;
plena de llum resplendent
restá la nit tenebrosa:
cántich d' àngels melodiós
al mon vos ha presentat.
Siau nostron advocat, etc.

A tretze anys devotament
al desert váreu anar;
allá fonch vostron menjar
herbes y rels solament:
y per coses superiors
fóreu del desert cridat.
Siau nostron advocat, etc.

La més aspre penitencia
sempre váreu practicá;
y ella fou qui us inspirá
vostra asombrosa abstinencia:
vot d' ella el més rigorós
nom a vostres fills ha dat.
Siau nostron advocat, etc.

Una suprema virtut
del cel vos fou concedida;
als difunts donáveu vida
y a los malalts la salut:
vostro nom miraculós
a tot' hora es invocat.
Siau nostron advocat, etc.

Sens qu'el foch vos fes obstacle,
a vista de molta gent,
dins un forn de cals ardent
entráreu per gran miracle;
aquell incendi espantós
vostre cos ha respectat:
Siau nostron advocat, etc.

La Providencia divina
sempre en vos se demostrá:
sens vaxell váreu passá
per dins el freu de Messina.
A Sicilia, victoriós
de la mar sou arribat:
Siau nostron advocat, etc.

Un sant institut fundáreu
lluny del mon y sos perills,
y els que prenguéreu per fills
«Mínims» los anomanáreu.
Son distintiu més honrós
en la santa humilitat.
Siau nostron advocat, etc.

Dins un convent de nostra illa
arrelá vostre esperit;
lo convent ja es derruit,
pero le fe encara hi brilla:
Mirau lo poble piadós
que us invoca confiat.
Siau nostron advocat, etc.

Ja que Deu ha fet de vos
un bell sol de caritat,
siau nostron advocat
Francesch de Paula gloriós.

NOTA: Sa festa que l' Iglesia celebrá dia 2 del corrent, le hi fan avuy els PP. de la Congregació dels Sagrats Cors, en la de Sant Cayetano, de Palma, ahont resideixen. L' imatge present es la que se venera en sa capella, desde que fou arruinat el convent de Mínims, que ocupava el terré convertit en *jardí-glorieta*, baix de la costa de la Seu.—En lo n.º 60 d' aquest setmanari, insertarem sa

vida y alguns datos històrichs sobre els convents d' aquella Ordre que romanen á Mallorca, alguns fundats p' el Beato Bernat de Corleon, cual retrato se conserva en la sacristía de S. Cayetano. L' estatua fotogravada es obra del escultor D. Josef Rosselló.

Conservam el projecte de retaulo original del Arquitecto I. de Velazquez, que no s' arribá á fer. B. F.

LA NAU MIRACUILOSA

ERA una matinada d' abril, l' any 1474, y tres relligiosos, vestint hàbits color de pá torrat, cenyits ab cordó negre, se dirigían á la platja de Catona, petita ciutat de la Calabria, davant del estret canal nomenat Faro de Messina, per haverhí en lo port de Sicilia, que está á s' altra vèrera, una farola que senyala als navegants els esculls d' aquelles costes.

Un dels tres relligiosos era, ja, d' una cinquantena d' anys; els altres dos eran joves, y tots tenían l' airosa figura italiana, que caracteriza les estatuas de l' antiga Roma; però, en qui se notava més eixa bellesa, era en el major, alt y moreno, coma bon calabrés. Sombretjava ses faccions una blanquinoso barba, que li arribava fins al pit, adornant sa cara dos ulls més brillants qu' el cel d' Italia, y que semblavan d' un minyó, pues en sa mirada pura s' hi descubría l' innocencia de s' ànima, y un llembreig de santedat.

Arribaren al port, á punt qu' una nau se aparellava per ferse á la vela.

—Una paraula, Pere Colós,—digué el frare al patró,—els meus companys y jo, hem de passar á Sicilia per ordre del Venerable Mons. Pino, Arquebisbe de Cosenza, y te demanám passatge, per caritat.

El patró mirá al relligiós de dalt á baix, ab aire de despreci, se llevá sa gorra vermeya y preguntá ab tò de burla:

—¿Que me dará p' el viatge, voce Reverència?

—Feishó per caritat, Pere,—replicá el frare;—bé sabeu que som pobres els meus fills y jo.

—¿Per caritat! ¿Estau loco, Pare Francisco? ¿No sabèu que la caritat es moneda que no passa? Anau á cercar diners, y cuant los tenguèn vos embarcaré.

Y entrantsen en el barco, fé llevá àncoras, siulá, posaren veles, y partí, entre les rialles dels

tripulants y viatjers, que feyan bèfa dels afligits relligiosos, que quedavan en terra.

—Fills meus,—digué el Pare Francisco,—no vos entristiguèn; á l'altre banda del mar está Messina; allà anirèm, y arribarèm antes qu' en Pere Colós.—Y llevantse sa capa, l'extengué demunt les aigües, diguent á sos companys:

—Veniu, Fray Pau de Paterno y Fray Juan de S. Lúcido; parò, abans implorèm l'auxili del cèl.

Els tres s'ajonollaren, e invocaren á Deu.

—Pare,—digué Fray Juan de Lúcido,—si volèu que servesca de barca sa meua capa, qu' es més nova, y no li entrarà tanta d'aigo?

—No, fill meu, poset demunt sa meua, y prop de mí, y no temis, que Deu sempre ajuda als qui en Ell confían.

Els dos relligiosos posaren peu demunt aquella extranya embarcació. El pare Francisco fermá un cap de son manto al seu báculo, á modo de vela, y tots tres s'allunyaren ab lleugeresa de la costa, entre els crits d'admiració d'el poble de Catona.

Per entre els esculls de Scila y els remolins de Caribdis navegava tranquila y ab vent favorable la miraculosa barca. Passá per davant sa d' en Pere Colós, y ningú podia creurer lo que veyá; el patró cridava ab una ma á cada banda de sa boca, perque el sentissen millor:

—¡Pare Francisco; venga voce Reverencia y els seus companys! ¡Vengan, en nom de Deu!

Però, el barco miraculós seguí son camí y se perdé de vista, mentres en Pere Colós repetía:

—¡He pecat y merèsch que m'engolescan els remolins de Caribdis, antes d'arribá á Messina, ab lo meu buch y tota la gent que vé dins ell.

Tota Messina acudia al seu port á presenciar aquell prodigi.

Tres frares venían, solcant la mar demunt una capa. Ningú heu volia creure, quant s'axecá una veu, qu' ab accent calabrès, va dir:

—Es el pare Francisco de Paula y els fills de Messina. L'enviat de Deu; el Sant de Calabria.

Arribat á la ciutat, els seus habitants se postraren devant aquell humil frare y li besaren els peus. Resoná un crit general de: ¡Visca l'enviat de Deu! Però, el Pare Francisco los va dir:

—Fills meus, he d'anar ahont m'envían.

Els messinesos besavan son hábit, y l'acompanyaren ab crits d'entusiasme, fins á sortir del terme de la ciutat.

Una barca arribava llavors, á n'aquell port, y en saltava un homo de cara colrada, ab recades d'or a ses orelles, cobert el cap ab un barrèt vermey, mostrant en un de sos brassos arremangats, dibuixada ab sang y carbó, l'imatge de la Mare de Deu del Carme, patrona dels mariners napolitans y calabresos.

Cuant va veurer s'alegría que reynava, y va sebrer lo qu'era, se postrá en terra y va cridar:

—Apedregaume, jo som un homo que meresch morir dalt la forca; puis, per codicia; no vaig volé embarcar al Sant compatrici meu. ¡En les galères del rey hi ha homos millors que jò!

Passaren anys, y morí el Sant qu'admirá á l'Europa ab sos prodigis.

Cuant fou venerat en los altars se veyá cada día en l'iglesia de sa seua patria, un vey mariner, que se postrava en terra, y després de besarla moltes vegades, se donava tochs p'el pit, y exclamava, besant son escapulari:

—Som jo, es desdixat que no vaig volé admetrerlo en sa meua barca. ¡Oh, Sant meu! No sé com no m'apedregan.

Això es lo que, penedit, repetía sovint el patró Pere Colós, qui morí de veyura, respectat per tot el seu país, que li perdonava aquella avaricia qu'ell may se va perdoná.

Duya á n'el brás, senyada ab sanch y carbó, l'imatge de Sant Francisco de Paula, á més de la Verge del Carme.

Es fama, que l'estret de Messina, d'ensá que l'atravessá, ha perdut molt de sa feresa.

Els mariners napolitans, sicilians y calabresos, si quant atravessan el perillós estrèt, entre Scila y Caribdis, veuen en perill les seues vides, s'ajonollan sobre cuberta, y juntant ses mans ab fervor, diuen:

—Sant de Calabria! Sant dels miracles! Gloriós Sant Francisco, teníu pietat de noltros!

Y el Sant, qu'atravessá l'estret sobre sa capa, los ascolta y protegeix, y arriban ab salvament á Messina ó á Nápoli, ahont en la magnífica iglesia dedicada al Patriarca calabrès, s'ajonollan, besan en terra y li donan gracies. Puis es sabut que may es invocat en va, el Sant dels miracles.

TRADUÏT PER UN DEVOT SEU.

MALLORQUINS HONORABLES

IX

EXCM. SR. D. JERONI ROSSELLÓ

DEMÀ, diada de Sant Jordi, Patró de Catalunya, es la senyalada per declarar solemnement, dins el Consistori Municipal de Palma, *fill ilustre del país*, al Mestre en Gay Saber D. Jeroni Rosselló. Ja fá temps que els seus compatricis li regoneixían mèrits per concedirli aquell títol; y si, durant la vida d'un agraciat, se li pot adjudicar *oficialment*, col·locant sa *vera efigies* entre les dels homos eminents d'un poble, en veritat creim que, per la circumstancia de ser setantí y de trobarse desfallit físicament, es aquesta una justificada excepció. ¡Axi fossin sempre tan llegítimament escaltats certs homos que duen la doma dins la nostra actual societat!

No mos proposam escriure la biografia apologetica del Mestre Rosselló, ni tampoch judicar ses obres, (a) sols volèm contribuir al acte que la *Ciutat* celebra en honor seu, y aprofitar l'ocasió de rendirli el tribut del nostre particular agraïment, per havê estat ell qui mos encoratjá y dirigí, durant la nostra juventut, quant comensarem á manifestar les nostres aficions literaries. (b)

Nasqué a 31 de Janer de 1827; als devuit anys se da á coneixer ab algunes de ses poesies; sèt després va comensá á publicar ses *Hojas y Flores*.

(a) Publicaren sa biografia: D. J. M. Bover, en sa *Biblioteca de escritores Baleares* (Palma.-Impt.^a de P. J. Gelabert.-1868.—D. Francisco M. Tubino, en sa *Historia del Renacimiento literario contemporáneo, en Cataluña, Baleares y Valencia*. (Madrid.-Imprenta y Fundición de M. Tello.-1880.)

També l'han dat á coneixer, judicant ses produccions literaries, *La Llumenera*, (revista) de New-York; En Miquel S. Oliver, en *La Almudaina*; En J. L. Estelrich, en *La Ultima Hora*; el Recopilador de *Flors de Mallorca*.-Palma.-1893, y altres.

(b) Ell me fé coneixer (anys 1865-70) els moderns poetes alemanys; y per indicació seua me vaig atreví á traduir *La Campana*, de Schiller, y á compondre la comedia *Contes vells, baralles noves*, qual versificació amorosament me corregia, alternant ab la lectura de moltes composicions seues, á les hores inédites.

volum de 500 pàgines. Més tart aparagué com escriptor bibliófil lulista ab les *Obras rimadas de Raimundo Lulio*, mentres escrivia una extensa monografia ab lo títol de *Bibliografia luliana* que consta de 267 articles, la cual li valgué ser nomenat *Académich de la Real Acadèmia de l' Historia*.

Seguint ab gran fervor son estudi de l' historia y la llengua mallorquines, publicá *Lo Joglar de Maylorca*, colecció de romanços escrits en català antig; y baix lo pseudónim del *Canoner de Miramar*, (com en Rubió y Ors, vint anys enrera, s' havia nomenat *El Gayter del Llobregat*), guanyá en los Jochs Florals de Barcelona, de l' any 1861 y del siguent, los tres primers premis, necessaris per rebre del Consistori l' honorós títol de *Mestre en la Gaya Ciencia*, quí fou lo segon, desde la re-institució d' aquella tradicional y hermosa festa de Maig, (c) y el primer dels mallorquins.

Derrera ment havia emprés la publicació de les obres del inclit Ramón Lull, editantles amb bella impressió, després d' investigar y cotetjar, esclarir y comentar nombrosos *códices* que durant tota sa vida pogué haver per aquest fi. Son desitj era alzar aquest monument al gran Filòsof del sígle XIII, altre temps calumniat p' els *marrells* envejosos de sa fama universal, y en temps nostro casi desconegut y olvidat dins sa meteixa patria. Pero, la Providencia appar haja disposat que no sia ell qui duga á terme aquella noble y meritoria empresa; (d) respectem los designis del cèl; de tots modos an En Jeroni Rosselló deurá Mallorca l' haver posats los fonaments de la Biblioteca Luliana.

Coma petita mostra de la consideració que dins la societat de Palma ha merescut, tant sols direm que perteneix al Il·ltre. Col·legi d' Advocats de Palma, es President de l' Academia de Belles Arts, d' aquesta ciutat y membre de la Comissió Provincial de Monuments Històrichs y Artístichs de Balears.

D' ara endavant son retrato farà bona companyia als dels Quadrado y Aguilons, servint d' estímul á la jovenèa dedicada als estudis de Filosofia y Lletres en la patria mallorquina.

En nom del nostre setmanari saludám al Il·ltre *Canoner de Miramar*, y pregam á Deu li mantenga sa claredat d' eyma y d' enginy que venturosament disfruta, aliviantli els patiments corporals sota els que se veu pacientement rendit.

B. FERRÁ.

AMBICIONS

Mon còs humá, cuand reposa,
sent la mundana *ambició*
dels plèrs que ab fol·la abundó
Minerva als mortals exposa.

Y l' ànima, en son anhel,
d' aquest mon cercant l' exida,
ambiciona l' altra vida
que Deu ofereix... al cèl.

A. G. ROVER.

(c) De llavors ensá treballava preparant la publicació d' una sèrie de coleccions de poesies d' autors balears, classificats per èpoques; no més sortí á llum el tom que compren els sígles XVI y XVII. Palma. Imprenta de Gelabert. 1870.

(d) S' en han encarregat els nostres amigs: Mossen M. Costa y Llobera, En Jaume Lluís Garau, Mossen Antoni M.ª Alcover y N.^a Estanislau K. Aguiló.

SETMANA FRITA Y AB ESCABETXO

¿Aquí que passa?

Aquí hey ha molts de *Capitans* parents ó hevents del famós Capitá Aranya: embarcan tot hom, y ells se quedan en terra. Tampoch falten *cabos Palomos* que com aquell celeberrim *meliciano* diuen para su capote: *el ranchero lo guisa y yo me lo como*.

Aquí hi ha moltíssims acusadors però no s' en troba un per nat senyal que vulga tirá sa primera pedra. Tot hom xerra p' es colsos y cap posa fil á la guya per dí: per aquí van los meus y será lo que tassi un sastre.

Uns per covardia, altres per no perde es *bossí*, altres per no caure de la gracia del *Cesar*, y casi tots, perque 'ls importa un clau de ferradura sa *Flè* y sa *Patria*, fan de *dimonis muts*, y... qui l' ha feta que l' engrons, y ¡coranta nou coranta deu! qui la agafa es seua.

No hi ha ningú, per curt que tenga es tox, que no veja la guerra, unes voltes solapada y altres á cara alta, que se fa á Cristo; ets atlots de escola saben, verbo á la *massoneria*, que es una societat secreta (secreto á voces) benígna, dich: saben que la gent del devantal *broidat* está afiliada á sa bandera d' en *Barrufet* y disposta sempre á la lluyta contra els anomenats catòlichs; saben ses donetes de portalet ahont tenen ses *tenides* certs *pájaros nocturnos*; saben els bastaxos y els *infladors* des matadero quins son els *geómetres* trianguleros y trespunteros; ses *mestresseles* y genteta des carré comenta, á sa manera, que certes *damas* se surtesquin de gèneros de certes tendes ó botigues quals duenyos están abonats á sa *cassoleta* d' en *Rosa Cruz*; criats y criades se fan creus de com els seus *señoritos*, catòlichs por *supuesto*, se dexin polsá per *curanderos* que may van á missa ni prenen billet y á qui tot hom apunta ab so dit per *lluriferinós*, no faltantne de ben condrets, bons *manescals*, catòlichs á *puño cerrado*, que saben ahont tenen sa ma dreta; catòlichs hi ha tan *taláns* que, amb igualdat de circumstancies, prefeixan mestres y manestrals de la *cáscara amarga* á altres *retrógados* y *oscurantistes*; homos hi ha de bona ploma que farían bretxa combatent s' iniquitat en tots els seus ordes y gerarquies y se conhortan culturant les *musses* y arxivá els seus manuscrits dins els estants de sa llibreria ahont esperarán sa consumació dels sígles.

Frecuent es ohir entre catòlichs: axò no pot aná, es necessari un *barrido*, precisa aturá aquesta ona d' impiedat; mos hem d' uní; hem de trabayá uns per un estil y altres per un altre, però trabayá de veres y sense desmayá contra la massoneria, el lliberalisme y *companyeros d' armes*..... Pero ¿qué 's fa? tot hom imita al capitá Aranya, y mos quedam dins els tretse, tan *campantes*, que crehim que en haverne parlat una *micoya* ja hem trabayat en favó de la causa catòlica. Hala, hala, catòlichs ¡foro vessal! que s' inimich no dorm.

Y ¿sobre patria?

Hi ha *patrioters* y *panxoters*;.... hi ha moltes maneres de matá puses. Uns creuen que fan *patria* escriguent en *regionalista*; altres creuen que no hi ha *patria* si sa patria no 'ls *umpl es sach*: tot hom mira per sa *panxa* y cuento acabat.

La nació espanyola anirá de rotá batuda mentres als *patrioters* confongan sa patria en sa *panxa* y s' oblidin que hi ha Deu.

TOMÁS D' ETS AMBUYS.

Rebut y agraphit

—De l' Alcaldia de Palma: *Gula de la Administración municipal* d' aquesta ciutat: llibret en 4^a, de 104 pàgines. Es de gran utilitat p' els qui viuen dins lo seu terme.

—Del Ajuntament de Palma, un cartell invitantnos á prendre part en la festa que 's celebrarà dia 23 del corrent ab motiu de proclamar al Exm. Senyor D. Jeroni Rosselló fill benemèrit de Mallorca. En lo present número publicám lo únich qu' hem pogut sér desde el dia 18 del corrent, en que rebèrem dita invitació.

Per falta d' espay no publicám avuy tampoch la secció de *Entreteniments*. Anirá en el siguent número.
¡Venga suscripciones, y darém més planes!

Imprenta de José Mir.—1900